

SYN SKLADATELE SVĚTOVÉHO HITU ŠKODA LÁSKY

Jazzman s polkou v krvi

Bubeník, skladatel a dirigent **JOSEF VEJVODA**, jenž pochází ze slavné české muzikantské rodiny, právě oslavil důležité životní výročí – 13. července mu bylo 80 let. Mezi jubilejními koncerty vzpomíná na první muzikantský honorář, vypráví o jednom dopisu, který mu přišel z Bílého domu, a také o koncertu v newyorské Carnegie Hall, kde zahrál nejsvětovější český hit, otcovu Škodu lásky.

■ Do jaké míry vás v hudebním směřování ovlivnilo, že jste vyrůstal jako syn Jaromíra Vejvody?

Většina lidí by si myslela, že budu pokračovat v rodinné tradici, ale to se nestalo. Táto- vi v roce 1948 zrušili kapelnickou živnost, musel kapelu rozpustit, takže já jsem neměl na co navázat a náš muzikantský rod se trošku zabrzdl. Na rodinou tradici jsem tedy navázal, až když táta v roce 1988 zemřel. Obnovil jsem Vejvodovu kapelu, založil salonní orchestr, natočil nejslavnější tátovy písničky a celou řadu desek. A také jsem v tátově duchu napsal pár polek a valčíků, které se hrají u nás i v zahraničí.

■ Na vašem jubilejním koncertu říkali, že jste polku do té doby neskládal z ostychu vůči otci. Je to pravda?

Naprosto. Já bych si za tatínkova života polku nebo valčík napsat nedovolil. Laťka byla příliš vysoko. Byl jsem dlouhou dobu jazzman, táta mi ovšem do hudby nikdy nemluvil. Jediné, co mi řekl, bylo: „Kdybys chtěl někdy něco napsat, tak, Pepíčku, pamatuj, že hudba by měla mít melodii, dynamiku a rytmus.“ Jeho radu jsem si vzal k srdci a ve svých skladbách se to snažím dodržet.

■ Historici líčí, že úplně první veřejné vystoupení jste měl s kapelou Zbraslavanka, když jste hrál v deseti letech v průvodu na bubínek. Vybavujete si to?

Ano, vzpomínám si. Hrát na malý bubínek doma, když stojíte, je docela jednoduché. Nasadit si na sebe pás, kterému se říká bandalír, na ten zavěsit bubínek, pochodovat a přitom hrát, to už není tak lehké zkoordinovat.

▼ **Josef Vejvoda (vpravo) před slavnou Carnegie Hall v New Yorku v březnu 2002, kde ke stému výročí narození svého otce Jaromíra Vejvody mohl dirigovat jeho světoznámou polku Škoda lásky. Koncert byl věnován policistům a hasičům, kteří zahynuli při tragédii 11. září 2001.**

„Táta musel v roce 1948 kapelu rozpustit.“

bych ale se Zbraslavankou hrát nemohl. Moji povinností bylo před každým pochodem zahrát osmitaktové sólo, takzvaný „anšlág“, což bylo avízo pro muzikanty, že mají po osmi takttech začít hrát. Táta mi za to tenkrát dal můj první honorář – pětadvacet korun.

■ Kterí skladatelé a muzikanti mimo rodinu na vás měli největší vliv?

novat. Tenkrát jsme bydleli ve Vraném nad Vltavou, a abych bubnování sladil s chůzí, chodil jsem kolem baráku a trénoval. Trochu jsem se styděl, protože se na mě chodila dívat skoro celá ves. Bez této přípravy

Co se muzikantů týče, byl to Karel Velebný, američtí trumpetisté Benny Bailey a Joe Newman, s nimiž jsem hrál a točil desky. Asi největší vliv na mě měl americký trumpetista, skladatel a kapelník Ted Jones. Jeho aranžmá pro Big Band byly pro mě vzorem. V komorní, symfonické a vokální hudbě jsem žádné vzory neměl. Psal jsem tak, jak mi kdysi radil táta.

■ Je podle vás možné, že by měli Češi polku v kulturním genech?

Je to možné. Polku můžete slyšet na tančovačkách i na koncertním podiu. Psali ji vesničtí muzikanti i renomovaní skladatelé klasické hudby.

■ Někde jsem vás slyšel říkat, že skladatelem jste se stal díky Karlu Velebnému. Jak to přišlo?

Je to pravda. Karel Velebný mě do souboru SHQ dal lano poté, co emigroval bubeník Milan Máder. Velice často jsme pro Československý rozhlas natáčeli nové skladby. Kája nestíhal psát tolik nových skladeb, a tak nás všechny oslovil, že můžeme přinést vlastní. Jako skladatel jsem se necítil, a tak jsem první skladbu s Kájou konzultoval. Pro SHQ a všechny další jazzové kapely, ve kterých jsem pak hrál, jsem napsal celou řadu skladeb, včetně těch pro Big Band Československého rozhlasu, v němž jsem hrál 15 let.

■ Jak jste se do Big Bandu dostal a jak na to vzpomínáte?

Do Big Bandu Československého rozhlasu – Točru a Jočru (*zkratky pro Taneční orchestr Českého rozhlasu a Jazzový orchestr Českého rozhlasu, pozn. red.*) – jsem dostal lano v roce 1972. V té době jsem hrál v kapele Jazz Celula, kde hráli Laco Deczi, Petr Král, Sváťa Košvanec, Karel Růžič-

ka, Zdeněk „Sarka“ Dvořák, Petr Kořínek a já. Prvních pět jmenovaných bylo stálými členy Big Bandu, a tak nás šéfům orchestru doporučili. Hraní s Big Bandem pro mě byla velká výzva. Musel jsem se přizpůsobit. Hraní s velkou kapelou má trochu jiná pravidla, ale ta jsem brzy pochopil. Největší výzvou pro mne byla tvorba. Psát pro Big Band mě vždy lákalo. Podařilo se mi napsat celou řadu skladeb, které dodnes žijí. Připomeneme si je letos na mých jubilejních koncertech s CBC Big Bandem. Po 15 letech jsem z Big Bandu odešel – jako bubeník, ovšem s orchestrem jsem dále spolupracoval jako dirigent. Ke svým 50. narozeninám jsem s tímto orchestrem nahrál album s názvem *Walking and Talking*, kde už jsem nehrál, ale dirigoval.

■ Všichni oceňují vaše žánrové rozpětí od klasické hudby přes populární dechovku k jazzu. Přistupujete k těmhle žánrům při komponování jinak?

▼ **Otec Josefa Vejvody, legendární kapelník a autor proslulé skladby Škoda lásky Jaromír Vejvoda (28. března 1902 – 13. listopadu 1988) uměl hrát na více hudebních nástrojů.**

◀ **Letos 13. července oslavil Josef Vejvoda osmdesátiny a při této příležitosti v pražské Valdštejské zahradě hrála jeho skladba Ústřední hudba Armády ČR.**

Ne, ve svých skladbách se snažím dodržet tu tátovu radu.

■ Publikum populární hudby dřív vedlo kulturní války ve stylu „řekni mi, co posloucháš, a já ti řeknu, co jsi zač“. Zajímalo by mě, jestli k takovému škatulkování máte co říct, když ho vlastně překlenujete.

Já škatulkování neuznávám, v každém stylu hudby se najde hudba dobrá a špatná. Uvedu malý příklad: V Německu jsem měl kamaráda, kapelníka dechové hudby, který s dechovou hudbou prodal více než 40 milionů nosičů. Jsem rád, že jsem mohl být jedním z autorů, jež tento Ernst Mosch se svou kapelu nahrál. V Česku je mnoho popových zpěváků, kteří se dechové hudbě vysmívají. Co by za to dali, kdyby prodali 40 milionů nosičů.

„Byl jsem dlouhou dobu jazzman.“

■ Přistupoval jste jinak ke spolupráci s Josefem Zimou a Josefem Sukem mladším?

To se nedá srovnávat. Pepíka Zímu jsem znal od roku 1963, kdy jsem nastoupil do divadla ABC. Bližší spolupráce nastala až o pár let později. V roce 1992 jsem obnovil Vejvodovu kapelu, kterou musel táta rozpustit, natočil LP s názvem *Škoda lásky* a Pepíčka jsem požádal, jestli by mi celé album nazpíval. Stalo se, a za toto album jsme dostali platinovou desku od Supraphonu. Jen tak pro zajímavost, desku mi křtil generálmajor František Fajtl. S Josefem Sukem to bylo trochu jiné. Napsal jsem pár skladeb pro komorní orchestr a poprosil jsem Mis-

tra Suka, jestli by se na moje skladby podíval a nahrál je se Sukovým komorním orchestrem. Měl jsem vekou radost, že Mistr souhlasil.

■ Wikipedie zdůrazňuje výjimečnost vašeho vystoupení v americké Carnegie Hall. Můžete připomenout, při jaké příležitosti, s kým jste tam vystupoval a co jste hráli?

V roce 2002 se mi dostalo výjimečné příležitosti dirigovat ve vyprodané newyorské Carnegie Hall Hudbu Hradní stráže a Policie České republiky. Koncert byl věnován policistům a hasičům, kteří zahynuli při tragédii 11. září 2001. Tušil jsem, že budeme potřebovat přídavek, a tak jsem upravil tatínkovu *Škodu lásky* do trochu swingové podoby. Zažil jsem v Carnegie Hall potlesk vestoje a tátovi do nebička vzkázal, že je to dárek k jeho nedožitým stým narozeninám.

■ Hodně vaší muziky působí filmově – u některých skladeb stačí vyložené pár taktů, a posluchači naskočí filmové záběry. Nezkoušel jste psát hudbu pro film?

Lidé mi tohle občas říkají. Vyložené filmovou hudbu jsem nepsal, nicméně filmový režisér Martin Hoffmeister, ale i další režiséři moji archivní hudbu jako podkres k filmům často používali.

■ Jak to bylo s komponováním klasické hudby? Jak jste se k tomu dostal?

Tak trochu náhodou. Kdysi dávno jsem hrál jazzový koncert se svým triem a doprovázeli jsme amerického trumpetistu Bennyho Baileyho. Po koncertě mi přišel Pavel Šporcl gratulovat a já jsem se ho skromně zeptal, jestli bych mu mohl něco napsat. Pavel souhlasil, a za rok jsem mu

► Josef Vejvoda s manželkou Květou, dcerami Zuzanou a Monikou, vnoučaty Jonášem, Alžbětou a Františkem.

zavola a představil neobvyklý houslový koncert *Novelty Concerto* pro housle, symfonický orchestr a moje jazzové trio. Pavel byl nadšený a podle této mé skladby nazval celé turné deseti koncertů s Teplickou filharmonií. Navíc, turné bylo věnované mým 60. narozeninám, což byla pro mne obrovská pocta. Koncert končil v Rudolfinu potleskem vestoje. Vše zaznamenala i ČT a odvysílala v pořadu *Terra musica* a moc si vážím toho, že vzniklo i album s názvem *Josef Vejvoda Novelty Concerto*.

■ Tak to je úspěch!

Podobný zážitek mám s Mistrem Sukem. Napsal jsem pár skladeb pro komorní orchestr a pozval jsem Mistra Suka, jestli by se na moje kompozice podíval. Skladby se mu líbily a sdělil mi, že je se Sukovým komorním orchestrem nahraje. Skromně jsem se zeptal, jestli by mi na desku nahrál i pomalou větu z mého houslového koncertu. Mistr souhlasil, a do roka bylo na světě album s názvem *Tři malé lásky*. V Mladé frontě DNES tenkrát Lubomír Dorůžka napsal: „Tuzemští autoři soudobé vážné hudby mohou jen snít o tom, že by se jejich novinka objevila v rozmezí čtyř let na dvou albech v podání renomovaných interpretů, jimiž nesporně jsou Severočeská filharmonie Teplice s houslistou Pavlem Šporcem a Sukův komorní orchestr s houslistou Josefem Sukem. Právě to dokázal jazzový bubeník Josef Vejvoda, syn autora našeho možná jediného skutečně světového hitu *Škoda lásky*.“

■ **Ještě k té filmovosti vaší hudby - z některých pasáží by šly hned tvořit znělky filmových společností - třeba z vašeho Kon-**

certu pro trubku, který vám v Senátu hrála Ústřední hudba Armády ČR.

Nevím, jestli znělky, ale máte pravdu, že v pomalé větě *Lento misterioso* to filmovou hudbou zavání. Inspiroval mě Miles Davis, což je asi nejslavnější jazzový trumpetista, který vytvořil mnoho filmové hudby. Byl to pro mě další obrovský vzor.

„Na jazz žádné školy nebyly.“

■ **Prý jste v 60. letech naposlouchával jazz ze zahraničních stanic. To jste si třeba u rádia něco zapisoval, nebo ty postupy a aranže stačí slyšet?**

Když jsem se na konzervatoři rozhodl, že budu hrát jazz, marně jsem se pídil po tom, kde se učí, ale na jazz žádné školy nebyly. A tak jsem poslouchal hodinové pořady na Hlasu Ameriky. Rozhodl jsem se, že si budu téměř každý den natáčet jazzový pořad Willise Conovera s názvem *Jazz Hour - Jazzová hodinka*. Poslouchal jsem a natáčel ty nejlepší jazzmany a snažil jsem se je napodobit. Samozřejmě jsem chodil poslouchat i naše nejlepší jazzové kapely, a když jsem se

jakžtakž zdokonalil, zavola mi Jirka Stivín, jestli bych si chtěl zahrát s kapelou Jazztet. Souhlasil jsem a naše první jazzové vystoupení bylo v Divadle Na Zábradlí v roce 1961. Když už jsem zmínil Willise Conovera, což byl jazzový producent a hlasatel na Hlasu Ameriky, rád bych vzpomenu na naše vystoupení s Celulou na festivalu v Debrecenu. Potkali jsme se tam s Willisem, který náš koncert pochválil a slíbil, že ho na Hlasu Ameriky odvysílá. A stalo se.

■ **A nemohli jste s tím mít oplétačky, když vás na té tehdy „štvavé vysílačce“ jako autora jmenovali?**

Na jedné straně to byla velká reklama a na straně druhé velká obava, jestli z toho nebude malér. Hlas Ameriky byl pro bolševika trnem v oku, takže jsme taky všichni měli sevřený zadky, protože nebezpečí opravdu hrozilo.

■ **Platinová deska Supraphonu, ceny z festivalů, vyhrané soutěže, uznání kolegů i zahraničních - co z toho vám přináší i po letech největší satisfakci?**

Nedělám hudbu kvůli sbírání cen, ale je milé, když někdo mou práci ocení, jako v té recenzi pana Lubomíra Dorůžky, kterou už jsem zmiňoval.

■ **Je nějaký hudební styl, který jste ještě nezkusil?**

Zkusil jsem už mnoho stylů, dua, tria, kvartety, komorní orchestry, symfonické orchestry, Big Band, malé i velké dechové orchestry, sbory smíšené, mužské, ženské i dětské. Většinou se mi zrodí nová skladby po setkání se zajímavým interpretem.

■ **Co vlastně posloucháte, když neposloucháte svoje projekty?**

Mám rád jazz, i když už ho sám nehraji. Chodím na koncerty klasické hudby, na jazzové koncerty a zvláště na ty, kde hraji moji kamarádi. Rád poslouchám stanici Mezzo a vybírám si.

■ **Mohl byste laikovi vysvětlit, jak má tradiční jazz pravidla, která free jazz nerespektuje?**

Název tradiční jazz zavání trochu starším jazzem, jaký hrál Pavel Smetáček. Klasický jazz má daná pravidla: Zahraje se téma, které má formu a harmonii, a na tu se improvizuje. Improvizace je základem jazzu. Free jazz je na druhé straně hudba absolutní svobody, není potřeba dodržovat formu, harmonii, prostě se hraje svobodně. Free jazz jsme si zahráli např. na albu *SHQ (PF 69)* – pro americkou firmu ESP v roce 1968.

■ **K jaké odnoži jazzu se s Triem hlásíte?**

S Triem už pár let nehraji. Rád na to vzpomínám, protože jsem hrál se skvělými muzikanty, Kryštofem Markem a Ondřejem Štajnochrem. Hráli jsme většinou vlastní skladby. Natočili jsme pár desek a Trio jsem zapojil do několika skladeb se symfonickým nebo komorním orchestrem. První skladba v tomto duchu byl neobvyklý koncert pro Pavla Šporcla s názvem *Novelty Concerto*.

■ **Cítíte se nejlíp za bicí soupravou, při dirigování, nebo u pracovního stolu, když komponujete?**

Za bicími již dlouhou dobu nesedám, při dirigování mám radost, když orchestr hraje dobře a podle mých představ, dávám to patřičně najevo. U pracovního stolu, když si pustím s odstupem novou skladbu a mám mrazení, je to dobré znamení, že by se skladba mohla ujmout.

■ **Jak důležitá je pro vaši tvorbu česká hudební tradice?**

V některých případech velmi. Často jsem ve svých skladbách citoval lidové písně. Největší úspěch jsem slavil se skladbou *Ago-go* nebo také *Samballegro*. V této skladbě jsem použil písní *Spi, dítěko, spi*. Lidové písně jsem však citoval i v jiných skladbách.

■ **Když v těchto dnech bilancujete, je něco, co jste si ještě nesplnil?**

Když o tom tak přemýšlím, mám pocit, že se mi skoro všechno splnilo.

■ **Jak vnímáte svůj vlastní odkaz v rámci české a mezinárodní hudební scény?**

Mám radost, že některé moje skladby zlidověly, hrají se nejen u nás, ale i v zahraničí. Těší mě, že moje skladby hrají a hrají renomované orchestry, filharmonie i sólisté. A i na Spotify nebo YouTube je možné si některá moje alba poslechnout.

■ **Jaké máte nejsilnější vzpomínky na otce a jaké vaše album, projekt nebo koncert byste mu rád pustil nebo zahrál?**

Myslím, že bych tátu asi nejvíce potěšil už zmiňovaným mým vystoupením v Car-

negie Hall. Publiku jsem tehdy také vyprávěl, že *Škoda lásky* má ve své knihovně George Bush starší, což takto zní divně, ale Václav Havel nás požádal, jestli bychom Bushovi zahráli na slavnostní večeři jazzový koncert.

■ **Kdy to bylo?**

Bylo to v roce 1990, když manželé Bushovi byli v Praze na státní návštěvě. George Bush nás tehdy pozdravil před koncertem, poděkoval nám i se ženou po koncertě, což u našich politiků není zvykem. Bylo to tak milé setkání, že jsem se rozhodl napsat panu prezidentovi dopis a zeptal se na americké ambasádě, jak se

„Před koncertem nás pozdravil George Bush.“

takový dopis americkému prezidentovi píše. Dostal jsem patřičné informace a do dopisu jsem vložil tatínkův rukopis *Škoda lásky* a tátovu fotografii. Ambasáda dopis odeslala a já jsem čekal, co se bude dít. A dělo se! Po delší době u nás zazvonil kurýr a hlásil mi, že mi přišel dopis z Bílého domu. V dopise přibližně stálo: „Barbara a já děkujeme za krásný kon-

cert, který jste nám zahráli 17. listopadu 1990 na slavnostní večeři. Rukopis *Škoda lásky* a fotografii Vašeho otce navždy vystavíme v prezidentské knihovně George Bushe. S úctou George Bush.“ Ani ve snu mě nenapadlo, že se to může stát. Ten dopis jsem také v roce 2002 přečetl publiku v Carnegie Hall.

■ **Co letos chystáte vydavatelsky a koncertně?**

Myslím, že letos mám už skoro splněno. K osmdesátým narozeninám mi vyšla dvě alba: první s názvem *Celebration of Trombones* mi nahrálo Sdružení hlubokých žestů České filharmonie a křest byl 27. dubna v Sukově síni pražského Rudolfinu. Druhé album se jmenuje *I Remember / Vzpomínám a obsahuje archivní nahrávky z dvou koncertů v Hořicích*, jednu s mým Jazztetem a druhou s orchestrem Gustava Bromy. Toto album jsme pokřtili 8. června na festivalu *Janáčkův máj*. A co se koncertů týče, polovinu mám už za sebou. Ústřední hudba AČR mi v červnu zahrála koncert ve Valdštejnské zahradě, CBC Big Band, který budu dirigovat, zahraje moje skladby na festivalu v Přerově, v Jazz Docku a budou i další.

Jan Čáp

Skladatel a bubeník Josef Vejvoda má neobvykle široký repertoár. V 90. letech obnovil slavnou dechovou Vejvodovu kapelu, již za první republiky založil jeho otec, ale v roce 1948 ji musel zrušit. Sám o sobě však Josef tvrdí - a jeho hudba to dokládá -, že má „jazzový původ“. Má za sebou ovšem i společná vystoupení s komorními orchestry nebo sólisty klasické hudby.

S platinovou deskou za světový šlágr svého otce *Škoda lásky*.

